

MONITOR CHIŃSKI

GRUDZIEŃ 2016

„Monitor Chiński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Chinach, ze szczególnym naciskiem na działania Chin w regionie Europy Środkowej oraz działania zagraniczne chińskich władz lokalnych w prowincji Syczuan. Monitor opracował dr Bartosz Kowalski – analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR CHIŃSKI

GRUDZIEŃ 2016

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

2 grudnia: rozmowa telefoniczna Donalda Trumpa z Tsai Ing-wen. Jest to pierwsza ujawniona komunikacja pomiędzy przywódcami obu państw od 1979 r., kiedy Stany Zjednoczone uznały władze Chińskiej Republiki Ludowej za jedyny rząd Chin, a Tajwan jako część Chin. W języku dyplomacji dziesięciominutowa rozmowa na linii Waszyngton-Tajpej oznacza przerwanie trwającej blisko cztery dekady izolacji dyplomatycznej Tajwanu ze strony USA. Minister spraw zagranicznych ChRL Wang Yi zbagatelizował tę sprawę jako drobny figiel (*xiao dongzuo*), który nie może zmienić ani ustanowionego przez społeczność międzynarodową porządku politycznego uznającego „jedne Chiny”, ani utrzymywanego od wielu lat przez administrację amerykańską stanowiska w tym względzie. Wyważona reakcja szefa chińskiego MSZ świadczy, że Pekin nie podejmie środków zaradczych do czasu zaprzysiężenia Donalda Trumpa na prezydenta. Bardziej stanowczo od ministra Wanga zareagował znany z nacjonalistycznej retoryki dziennik „Global Times”, ostrzegając, że Tajwan poniesie konsekwencje jeśli będzie chciał zmienić status quo, a Trump chcąc wycofać się z ki „jednych Chin” zniszczy stosunki chińsko-amerykańskie.

14 grudnia: Centralna Robocza Konferencja Gospodarcza. W dorocznym, odbywającym się w połowie grudnia spotkaniu w Pekinie, na którym wyznacza się kierunki polityki gospodarczej państwa na kolejny rok udział wzięli najważniejsi członkowie KPCh, szefowie ministerstw, szefowie rządów lokalnych szczepła prowincji oraz najważniejszych przedsiębiorstw państwowych. Utrzymanie stabilności gospodarczej znalazło się wśród priorytetowych zadań na 2017 rok, kiedy powinny zostać podjęte decyzje personalne dotyczące przywództwa w KPCh po 2022 r.

ROZMOWA TELEFONICZNA DONALDA TRUMPA Z TSAI ING-WEN

To pierwsza, od blisko czterech dekad oficjalnie ujawniona komunikacja pomiędzy przywódcami USA i Tajwanu. Amerykański prezydent elekt potwierdził tym samym, że jego administracja obierze asertywny kurs w relacjach z Chinami.

Wśród najważniejszych celów wyznaczonych na 2017 rok znalazły się: ograniczenie nadprodukcji (zwłaszcza w przemyśle stalowym), reforma świadczeń emerytalnych i ubezpieczeń społecznych, reforma podatkowa (w tym zwiększenie zasięgu VAT-u), ograniczenie bańki spekulacyjnej na rynku nieruchomości, walka z ubóstwem, dalsza liberalizacja rejestru domostw (*hukou*) i pomoc w legalizacji pobytu w miastach 100 milionów pracowników migrujących, a także rozszerzenie dostępu do oświaty i opieki medycznej (zwłaszcza na obszarach wiejskich). Przed konferencją odbyła się narada 25-osobowego Biura Politycznego KPCh, które uznało, że stabilność społeczna jest warunkiem podstawowym w planowaniu reform. Stwierdzenie to budzi skojarzenia z hasłem Deng Xiaopinga z 1987 roku, wskazując, że władze Chin zdają sobie sprawę, że niepokojna sytuacja międzynarodowa może potęgować wewnętrzne problemy gospodarcze, a co za tym idzie naruszać stabilność społeczną w Chinach. Nie bez znaczenia może być w tym względzie również konflikt z grupami interesów, których wpływy zostały naruszone przez kampanię antykorupcyjną Xi Jinpinga.

16 grudnia: Chiny nie są już największym wierzycielem Stanów Zjednoczonych. Według danych z końca października wartość amerykańskich papierów dłużnych w posiadaniu Chin zmniejszyła się do najniższego poziomu od sześciu lat: 1,12 bln USD. Tym samym największym kredytodawcą USA stała się Japonia, której zasoby w tym względzie – jakkolwiek również malejące – są minimalnie wyższe wynosząc 1,13 bln USD. Łącznie oba państwa są w posiadaniu 37% amerykańskiego długu zagranicznego. Zmniejszanie się chińskich zasobów związane jest ze wspieraniem renminbi osłabionego ucieczką kapitału za granicę. W ciągu 11 miesięcy 2016 roku depozyty w obcej walucie deponowane w bankach przez Chińczyków wzrosły aż o 1/3, przyspieszając osłabienie yuana w stosunku do dolara amerykańskiego.

16 grudnia: wraca pomysł budowy linii kolejowej Kunming-Bangkok. Linia szybkiej kolei o długości blisko 900 km, ma połączyć prowincję Yunnan z granicą tajlandzko-laotańską i Bangkokiem, stanowiąc impuls do rozwoju gospodarczego Tajlandii. Ważną przesłanką budowy nowego połączenia jest przyciągnięcie do Tajlandii większej ilości chińskich turystów, którzy stanowią aż 30% wszystkich gości zagranicznych w tym kraju.

19 grudnia: ocieplenie w stosunkach chińsko-norweskich. W Pekinie odbyło się spotkanie szefów MSZ ChRL Wang Yi i Norwegii Børge Brende, w rezultacie którego ogłoszono normalizację stosunków dyplomatycznych pomiędzy oboma krajami. Gospodarczym symbolem politycznej odwilży będzie zniesienie sankcji na sprzedaż łososia do Chin. Relacje dwustronne uległy zamrożeniu w 2010 roku jako wyraz sprzeciwu Chin wobec przyznania przez Komitet Noblowski pokojowej nagrody Nobla Liu Xiaobo, chińskiemu dysydentowi, który w

2009 roku został skazany na karę 11 lat więzienia pod zarzutem działalności wywrotowej. Bezpośrednim rezultatem spotkania szefów dyplomacji obu państw jest natychmiastowe wznowienie rozmów na temat umowy o wolnym handlu, ponieważ to interesy gospodarcze są sednem ocieplenia relacji na linii Oslo-Pekin.

26 grudnia: Chiny wznowiły relacje dyplomatyczne z Wyspami Św. Tomasza i Książęcą. To najmniejsze państwo afrykańskie, dwa tygodnie wcześniej zerwało stosunki z Tajwanem. Wang Yi oświadczył, że „zasada jednych Chin jest powszechnie uznawana przez społeczność międzynarodową i jednym z filarów stosunków międzynarodowych”. Szef chińskiego MSZ wskazał również, że „strona chińska przyjmuje z zadowoleniem objęcie prawidłowego kierunku polityki jednych Chin” przez wyspiarskie państwo.

31 grudnia: Chiny zakazą handlu kością słoniową. Według zapewnień, ChRL będzie stopniowo ograniczać przetwórstwo i handel tym surowcem do końca przyszłego roku, poczynając od zamknięcia największych przedsiębiorstw zajmujących się tego rodzaju działalnością do marca 2017 r. Obserwatorzy są zgodni, że decyzja rządu w Pekinie ma ogromne znaczenie dla ochrony słoni afrykańskich, ponieważ Chiny są największym konsumentem kości słoniowej na świecie.

II. CHINY I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

29 listopada: Chińczycy kupią Škoda Transportation? China Railway Rolling Stock Corp. (CRRSC) największy chiński producent taboru kolejowego, negocjuje przejęcie 100% akcji czeskiej firmy produkującej tramwaje, lokomotywy i autobusy elektryczne, wagony oraz silniki. Jeśli kupno dojdzie do skutku, będzie to pierwsze w historii przejęcie przez chińską firmę wszystkich zasobów zagranicznego producenta w branży transportu kolejowego. Suma negocjowanej transakcji nie została oficjalnie ujawniona, ale niemiecka gazeta Handelsblatt wskazuje, że może być to nawet 2 mld euro. To wysoka suma biorąc pod uwagę, że ubiegłoroczne wpływy czeskiej firmy ze sprzedaży wyniosły 677 mln euro, a przychód netto 22 mln euro. Škoda Transportation, która w przeciwieństwie do producenta aut nie jest związana z grupą Volkswagena, nie jest potentatem na rynku producentów taboru kolejowego ale dzięki przejęciu przedsiębiorstwa z Pilzna, Chiny uzyskają pozwolenia i dostęp do rynku europejskiego, który jest pod tym względem bardzo restrykcyjny i wymagający. W 2015 roku wartość światowego rynku w tej branży wyceniana była na 162 mld euro, z czego 15% znajdowało się pod kontrolą CRRSC. Ponadto zatwierdzeniu organów regulacyjnych podlega inna chińsko-czeska transakcja na rynku kolejowym. Należąca do Ye Jianminga (doradcy prezydenta Milosa Zemana) firma CEFC Chi-

na Energy – największy chiński inwestor nad Węłtawą, planuje wraz Beijing Municipal Road & Bridge Corp. przejęcie 80% udziałów w prywatnym czeskim operatorze pociągów towarowych TSS Cargo za sumę 240 mln euro.

12 grudnia: złoty będzie bezpośrednio wymienialny na renminbi w Chinach. Chiński bank centralny zamierza rozpocząć bezpośrednią wymienialność na RMB na rynku międzybankowym 7 europejskich walut: złotego, forinta, meksykańskiego peso, tureckiej liry oraz korony norweskiej, szwedzkiej i duńskiej. Według Ministerstwa Finansów RP dla polskich inwestorów i przedsiębiorców, którzy prowadzą wymianę handlową z Chinami, bezpośrednia wymienialność yuana będzie dużym ułatwieniem, ponieważ obniży ponoszone przez nich koszty transakcyjne. Inicjatywa chińskiego banku centralnego wpisuje się w proces umiędzynarodowienia renminbi. Bezpośrednia wymienialność walut europejskich może też stanowić ważny element wzmocnienia więzi handlowych Chin z naszym regionem w ramach Nowego Jedwabnego Szlaku oraz zwiększyć zainteresowanie polskimi papierami dłużnymi wśród chińskich inwestorów. W ocenie Jarosława Kosatego, stratega rynku walutowego PKO BP, decyzja o wprowadzeniu bezpośredniej wymienialności ma przede wszystkim na celu pominięcie dolara amerykańskiego jako waluty transakcyjnej we wzajemnych obrotach z tymi krajami.

20 grudnia: Chiny zawarły kontrakt na sprzedaż pociągów do Czech. CRRC Zhuzhou Locomotive Co., Ltd. podpisała umowę z czeskim operatorem kolejowym Leo Express na sprzedaż trzech elektrycznych zespołów trakcyjnych za sumę 20 mln euro. Według przedstawiciela CRRC pociągi są przystosowane do torów kolejowych w Czechach, Słowacji i w Polsce, i mogą kursować z prędkością do 160 km/h. To pierwsza tego typu transakcja zawarta przez chińskiego producenta w kraju członkowskim UE.

21 grudnia: polsko-chińska spółka planuje wydobyć bursztynu pod Słupskiem. Europejski Fundusz Energii (EFE), w który chińska firma Guangxi Wuzhou QuanLi Limited zainwestowała 12,8 mln PLN potwierdził, że do połowy 2017 r. zamierza zacząć regularne wydobyć bursztynu w Możdżanowie pod Słupskiem. Możdżanowskie złoża są bogate w najwyższej jakości bursztyn mlecznego koloru, który jest niezwykle popularny w Chinach - powiedział prezes EFE, Paweł Kulczyk. Spółka w najbliższym czasie złoży wniosek o koncesję na wydobyć, które ma być prowadzone metodą odkrywkową. Zasobność złoża w Możdżanowie jest szacowana na 20 ton, co stanowi stosunkowo niewielką część całych udokumentowanych pokładów bursztynu w Polsce – około 1100-1200 ton. O chińskim inwestorze wiadomo niewiele. Spółka została utworzona w kwietniu 2016 r., a jej prezesem jest Tony Guo.

III. WIADOMOŚCI SYCZUAŃSKIE

30 listopada: otwarcie konsulatu Szwajcarii w Chengdu. Nowa placówka jest piątym przedstawicielstwem dyplomatycznym Szwajcarii w Chinach, po ambasadzie w Pekinie oraz placówkach konsularnych w Szanghaju, Kantonie i Hongkongu. Obecny na ceremonii otwarcia ambasador Szwajcarii w Chinach Jean-Jacques de Dardel, wyraził nadzieję na uruchomienie bezpośrednich połączeń lotniczych pomiędzy Chengdu i Szwajcarią, jako elementu wzmacniającego współpracę wzajemną.

4 grudnia: Chengdu i Łódź na antenie największej stacji telewizyjnej CCTV. Obie metropolie jako miasta partnerskie połączone towarową linią kolejową, były bohaterami programu z serii „Miasta 1 na 1”, emitowanej co niedzielę w CCTV-4. To kolejna już przygotowana przez największą chińską stację telewizyjną prezentacja polskiego miasta w zestawieniu z jego chińskim „odpowiednikiem” (w CCTV pokazywano już Zakopane i Malbork). O ciekawostkach związanych z życiem w Łodzi dawniej i dziś oraz jej atutach opowiada na antenie CCTV Magdalena Czechońska, dyrektor Instytutu Polskiego w Pekinie.

8-10 grudnia: wizyta przewodniczącego belgijskiej Izby Reprezentantów Siegfrieda Bracke w Syczuanie. W Chengdu Bracke spotkał się m.in. z sekretarzem KPCh prowincji Wang Dongmingiem z którym rozmawiał na temat pogłębienia współpracy belgijsko-syczuańskiej, a relacje Belgii z Chinami określił jako „najlepsze w historii”. Następnie przedstawiciel Izby Reprezentantów odwiedził miejscową fabrykę Volvo, oraz odbył jazdę testową „produkowanego w Chengdu” auta o napędzie hybrydowym. W programie wizyty Bracke znalazło się również spotkanie na Uniwersytecie Syczuańskim, gdzie rozmawiano na temat relacji europejsko-chińskich. Belgijski polityk przebywał w Chinach na zaproszenie Zhang Dejiana przewodniczącego SK OZPL.

10 grudnia: wizyta Erika Solheima, dyrektora Programu Środowiskowego Narodów Zjednoczonych (UNEP) w Chengdu. Solheim spotkał się z wiceszefem Komitetu KPCh i gubernatorem Syczuanu Yin Li. Strona chińska zaoferowała gotowość do dzielenia się ze społecznością narodową doświadczeniem w zakresie ochrony zagrożonej wyginięciem pandy wielkiej. Głównym celem krótkiego pobytu norweskiego polityka była wizyta Rezerwacie Wolong, gdzie zamieszkują pandy wielkie.

21-22 grudnia: wizyta sekretarza komitetu miejskiego KPCh Chengdu Tang Liangzhi w Bangalore. Nazywane indyjską „Doliną Krzemową” Bangalore oraz Chengdu stanowią od 2013 r. pierwszą indyjsko-chińską parę miast partnerskich. Firmy z Chengdu są zaangażowane na indyjskim rynku głównie w prze-

myśle budowlanym i uzdatnianiu wody. Sekretarz Tang namawiał przedstawicieli Wipro Ltd. -indyjskiego potentata w branży IT- do założenia w Chengdu swojej centrali na Chiny, a dyrekcję Infosys do rozważenia ulokowania w stolicy Syczuanu centrum R&D, które mogłoby stać się podstawą do stworzenia „Chińsko-Indyjskiego Parku Informatycznego”. Ponadto Tang Liangzhi spotkał się w New Dehli z przedstawicielami władz stanów Jharkand oraz Andhra Pradesh, z którymi w imieniu Chengdu Xingrong Group podpisał memorandum o współpracy.

IV. WIADOMOŚCI Z GUANGDONGU

7-9 grudnia: burmistrz Bristolu Marvin Rees z w Kantonie. W czasie wizyt Rees podpisał wspólnie ze swoim kantońskim odpowiednikiem Wen Guohui list intencyjny w sprawie chińsko-europejskiej współpracy miast przy projektach urbanizacyjnych. Bristol i Kanton są miastami partnerskimi od 2001 roku.

9 grudnia: wizyta przedstawicieli polskiego parlamentu i władz lokalnych. Z polską delegacją pod kierownictwem prof. Andrzeja Stanisławka (przewodniczącego Senackiej Komisji Gospodarki Narodowej i Innowacji) spotkał się członek Stałego Komitetu KPCh prowincji Guandong Lin Shaochun, zapewniając, że strona chińska widzi potencjał do współpracy z Polską, zwłaszcza w obszarze rolnictwa. Z władzami Guandongu rozmawiał również wojewoda lubelski Przemysław Czarnek, który przedstawił potencjał lubelskich firm i uczelni. Stronę chińską interesuje zwłaszcza współpraca z producentem maszyn rolniczych „Ursus” oraz możliwość inwestycji w budowę kopalni węgla im. Jana Karskiego na Lubelszczyźnie.

12 grudnia: przedstawiciele Guangdong Television z wizytą w TVP. Guangdong Radio and Television (GRT) obejmuje 12 bezpłatnych kanałów telewizyjnych, 10 cyfrowych płatnych kanałów telewizyjnych, dziewięć częstotliwości radiowych. Sygnał telewizji satelitarnej dociera do ponad 50 krajów i regionów, z zasięgiem liczącym ok. 2 mld odbiorców. Guangdong Radio and Television jest największym nadawcą radiowym i drugim co do wielkości nadawcą telewizyjnym w Guandongu, tuż za Hong Kong TVB. Stacja powstała w 2014 r.

12 grudnia: spotkanie wicegubernatora Guandongu He Zhongyou z wiceministrem spraw zagranicznych Wietnamu i szefem Komitetu ds. Diaspory Wietnamskiej Vu Hong Namem. He podkreślił, że ponad 30 milionów Chińczyków zamorskich ma swoje korzenie w Guandongu, a ich wkład w sukces polityki „reform i otwarcia” na świat i rozwoju gospodarczego prowincji jest ogromny. Wietnamski gość wyraził z kolei nadzieję na skorzystanie z przykładu

Guangdongu jako prowincji, która radzi sobie doskonale z przyciąganiem inwestycji ze strony diaspory żyjącej za granicą.

16 grudnia: delegacja przedstawicieli belgijskiej prowincji Limburgia w Kantonie. W czasie wizyty nastąpiło oficjalnie uruchomienie przez portal Southcn.com stron internetowych, których zadaniem jest publikowanie informacji na temat obu prowincji partnerskich (w wersji chińsko-, i anglojęzycznej). Limburgia jest prowincją partnerską Guangdongu od 2015 roku.

KOMENTARZ

1. O potencjalnie większej asertywności nowej administracji amerykańskiej wobec ChRL świadczą ostatnie wpisy prezydenta elekta na twitterze. Trump szukał powodu dla którego miałby nie przyjąć gratulacji z okazji wygranej w wyborach od prezydenta kraju, któremu Stany Zjednoczone sprzedają warte miliardy dolarów uzbrojenie, jak również pytał retorycznie czy Chiny brały pod uwagę stanowisko USA kiedy dewaluowały swoją walutę, obciążały potężnymi cłami amerykańskie produkty czy rozmieszczały instalacje wojskowe na Morzu Południowochińskim? Uwaga o polityce monetarnej i handlowej stanowi echo wysuniętej przez Trumpa w czasie kampanii wyborczej propozycji obłożenia importu z Chin 40% cłem, której realizacja doprowadziłaby bez wątpienia do wojny gospodarczej między Waszyngtonem i Pekinem. Z drugiej strony, w rozmowie telefonicznej przeprowadzonej zaraz po ogłoszeniu wyborów w USA, Xi i Trump wyrażali nadzieje na pozytywny rozwój relacji dwustronnych, a władze ChRL odebrały z zadowoleniem zapowiedź prezydenta elekta o nieratyfikowaniu umowy o Partnerstwie Transpacyficznym, które wyklucza udział Chin. Gestem dobrej woli wobec Chin jest również nominacja – już po piątkowym telefonie – na stanowisko ambasadora USA w Chinach obecnego gubernatora stanu Iowa Terry'ego Branstada, dobrego znajomego Xi Jinpinga, którego rzecznik chińskiego MSZ Lu Kang nazwał „starym przyjacielem”. Obecny prezydent Chin, jeszcze jako młody urzędnik w administracji rolniczej w Hebei, spędził dwa tygodnie w Iowa w 1985 roku, zaprzyjaźniając się z rozpoczynającym karierę gubernatorem Branstadem. Trzy dekady później, w czasie wizyty w Iowa w lutym 2012 r. Xi przywoływał przyjemną atmosferę i upominki, które wówczas otrzymał. Teraz, co warto podkreślić, polityk szczebla stanowego (lokalnego), zostanie ambasadorem w Chinach. Chociaż w ciągu miesiąca od rozstrzygnięcia wyborów w USA, ze strony Donalda Trumpa i jego współpracowników padło wiele wzajemnie sprzecznych ze sobą komunikatów w sprawie kierunków polityki nowej administracji wobec Chin, to grudniowa rozmowa wydaje się być w tym względzie symptomatyczna. Retoryka w sprawie Tajwanu podjęta w grudniu przez Waszyngton, Pekin oraz Moskwę symbolizuje w ten sposób powrót do

great power politics jako coraz wyraźniej wyłaniającej się cechy nowego porządku międzynarodowego.

Ze strony Pekinu, miękka reakcją na dyplomatyczne działania Tajwanu będzie stosowanie presji gospodarczej na Tajpej (np. przez ograniczanie ruchu turystycznego z kontynentu na wyspę), a w polityce zagranicznej – przeciąganie uznania dyplomatycznego kolejnych sojuszników Tajwanu na swoją stronę. Zaledwie trzy tygodnie po rozmowie Trumpa z Tsai, Wyspy Św. Tomasza i Książęcej wznowiły relacje z ChRL, zrywając stosunki z Tajwanem. Choć posunięcie to nie musi być bezpośrednio związane z rozmową z 2 grudnia, to stanowi kolejny dyplomatyczny sukces Pekinu w 2016 r., po tym jak w marcu do państw uznających ChRL dołączyła Gambia. W ten sposób ilość sojuszników dyplomatycznych Tajwanu zmniejszyła się do zaledwie 21. Siłę chińskiej „checkbox diplomacy” potwierdziło również odmrożenie relacji między Pekinem i Oslo, które liczy na korzyści gospodarcze płynące z odłożenia na dalszy plan kwestii praw człowieka w agendzie relacji z ChRL. Kolejnym politycznym sukcesem ChRL osiągniętym metodą presji gospodarczej, jest grudniowa deklaracja mongolskiego MSZ stanowiąca, że w czasie kadencji obecnego rządu w Ulan Bator, Dalajlama nie zostanie wpuszczony do Mongolii, nawet w przypadku wizyty motywowanej celami religijnymi. Refleksja nastąpiła po wizycie tybetańskiego duchownego w listopadzie, w efekcie której Chiny zamknęły jedno z przejść granicznych i zagroziły wstrzymaniem pożyczki o wartości 4,2 mld USD, której borykająca się z kryzysem gospodarczym Mongolia desperacko potrzebuje.

2. W Europie Środkowo-Wschodniej zwraca uwagę intensyfikacja czesko-chińskiej współpracy kolejowej. Chińskie firmy nie tylko czynią starania na rzecz przejęcia, względnie wykupienia części udziałów czeskich producentów taboru kolejowego, ale podpisały pierwszy w historii kontrakt na sprzedaż własnych pociągów w kraju członkowskim UE. W tym przypadku wartość transakcji wydaje się mieć drugorzędne znaczenie, ponieważ podstawową przesłanką jest uzyskanie przez Chiny dostępu do obwarowanego wieloma regulacjami unijnego rynku kolejowego.

3. Władze Syczuanu promują umiędzynarodowienie prowincji. W grudniu do grona państw, które ulokowały swoje przedstawicielstwo w Chengdu, dołączyła Szwajcaria. Zwracają również uwagę zabiegi o pozyskanie inwestycji ze strony indyjskich potentatów: Wipro i Infosysu. Z kolei w Guangdong, interesująco przedstawia się promocja współpracy z prowincją Limburgia poprzez dedykowany portal internetowy. To propozycja warta do rozważenia dla polskich władz samorządowych.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

